

Informasjon
fra Foreldreutvalget
for grunnskolen

Foreldre- kontakten

Nr 3/2000 • Årg 16

Liten dialog mellom lærere og foreldre

Foto: ScanPix/Magnar Kirknes

Hjem-skolesamarbeid må inn i lærerutdanningen

De fem nordiske foreldreorganisasjonene var i helgen 22.-24. september samlet til konferanse i Oslo. Tema for konferansen var «Foreldre som ressurspersoner i skolen» og møtet ble avsluttet med en resolusjon der de nordiske foreldrerepresentantene samlet seg om en uttalelse med krav om at det må blir slutt på at hjem-skolesamarbeid ignoreres i lærerutdanningen. Bildet viser lederne i de nordiske foreldreorganisasjonene fra venstre Mona Hillmann Pinheiro (Sverige), Hilde Sundve Jordheim (Norge), Jonina Bjartmarz (Island), Solveig Gaarsmand (Danmark) og Nina Björkman-Nystén (Finland). **Se side 3-5**

«Sikker chat»

I Foreldrekontakten denne gang, finner du en plakat med forebyggende tips for barn som «chatter» på Internett. Kopier den og heng den opp på steder der det står en PC. Side 11.

Vi trenger alle mer kunnskap om praktisk hjem-skole-samarbeid

Leder

Hilde
Sundve Jordheim
FUG-leder

Det er et stort behov både blant foreldre, lærere og skoleledere for å få mer kunnskap om hva foreldremedvirkning innebærer i den praktiske skolehverdagen. Brukermedvirkning, foreldremedvirkning, medansvar, dialog, samarbeid og samhandling er begreper vi alle bruker om hverandre. Begrepene kan fort kun bli honnørord som vi bruker i festtaler og offentlige dokumenter, dersom vi ikke har klare forestillinger om hva begrepene innebærer i praksis.

Opplæringslovens og læreplanverkets ulike formuleringer om samarbeid mellom hjem og skole tolkes tydeligvis ulikt, og mange har vansker med å se mulighetene og mangfoldigheten i et godt samarbeid mellom hjem og skole på ulike nivåer i grunnskolen.

Skal hjem-skolesamarbeidet fungere etter intensjonene, er det nødvendig med en avklaring av målene for samarbeidet, hvilke forventninger vi har til hverandre og hvilke ulike roller vi har i samarbeidet. Det er med andre ord nødvendig med en nærmere konkretisering av hvordan samarbeidet bør fungere og hvilke tema og arbeidsområder som bør stå sentralt i samarbeidet.

FUG vil i nærmeste fremtid sette ytterligere fokus på hvordan samarbeidet mellom hjem og skole kan videreutvikles. Dette vil FUG gjøre gjennom følgende tiltak:

- Publisere gode eksempler på ulike samarbeidsformer mellom hjem og skole. Erfaringene fra FUGs utviklingsprosjekt står sentralt i dette arbeidet.
- FUGs informasjonsarbeid vil bli styrket med bl.a. utvikling av FUGs web-side til en aktiv kanal for informasjons-, erfarings- og idéutveksling for foreldre og skolens ansatte.
- Synliggjøre for foreldre, lærere, skoleledere, utdanningskontorer og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) foreldrenes rolle i reform- og kvalitetsutviklingsarbeidet.
- Styrke utdanningskontorenes rolle i hjem-skolesamarbeidet bl.a. i forhold til å gi foreldretillitsvalgte og lærere økt kunnskap om foreldremedvirkning i skolen. Samarbeidet mellom FUG og utdanningskontorene vil bli ytterligere forsterket.
- Gjennom lærerutdanningen og etterutdanningen må lærerstudenter, lærere og skoleledere få økt kompetanse om foreldremedvirkning i skolen. FUG vil stille tydelige krav om dette til KUF, lærerhøgskolene og lærerorganisasjonene.

En del av disse tiltakene er nærmere utdypet gjennom ulike artikler i dette nummeret av Foreldrekontakten.

FUG kan kun lykkes i dette arbeidet gjennom aktivt samarbeid med foreldre, tillitsvalgte foreldre, ansatte i skoleverket, departementer og ulike organisasjoner. Så langt har FUG stort sett bare møtt positiv velvilje fra sine samarbeidspartnere. Vi har derfor tro på at vi sammen vil kunne ta et betydelig steg nærmere målene om et samarbeid mellom hjem og skole der foreldrene er aktive medspillere og reelle samarbeidspartnere i utviklingen av en skole som inkluderer barna og de unge i et trivelig sosialt miljø med gode læringsbetingelser og et kvalitativt godt læringsutbytte.

De nordiske foreldreorganisasjonene aksjonerer:

Hjem-skolesamarbeid inn i lærerutdanningen

– Lærerutdanningene i de nordiske land gir ikke studentene nok kompetanse til å samhandle med elevenes foreldre. Lærerstudentene har svært mangelfull kompetanse på hvordan de skal samarbeide med foreldrene om elevenes læring og utvikling, skriver de nordiske foreldreorganisasjonene i en resolusjon.

22.-24. september var Foreldreutvalget for grunnskolen vertskap for sine nordiske søsterorganisasjoner ved en konferanse på Soria Moria i Oslo. Tema for konferansen var «Foreldre som ressurspersoner i skolen». De nordiske foreldreorganisasjonene krever en slutt på ignorering av foreldresamarbeid i lærerutdanningen.

Lærerne ikke godt nok forberedt

– Foreldrene er ressurspersoner for barna og skolen. Forskning viser at foreldremedvirkning i skolen gir elevene trivsel, lærelyst og godt læringsutbytte. Til tross for dette er lærerne ikke godt nok forberedt på hvordan de skal kommunisere og samhandle med elevenes foreldre.

– Vi er vitne til en gigantisk ressursløsning når skolene ikke klarer å inkludere foreldre i aktiv medvirkning om barnas opplæring. Dette kan ikke fortsette, heter det i resolusjonen.

Opplæringen må styrkes

De fem nordiske foreldreorganisasjonene krever at studentene får en grundig

opplæring i dette temaet gjennom sin utdanning. Lærernes etterutdanning må styrkes tilsvarende

Kravet rettes til undervisningsministeriene/departementene, lærerhøgskolene og lærerorganisasjonene i alle de nordiske land.

– Barn går ikke i reprise. Nå må tiltak iverksettes umiddelbart. Det er ikke nok å lovfeste foreldrenes hovedansvar for barnas opplæring. Det må i tillegg utvikles en praksis som samsvarer med lowerket.

Må ha samme mål

Samarbeid er at man i respekt for hverandres ulikheter arbeider mot de samme målene som man i et åpent, likeverdig og tillitsfullt forhold er blitt enige om å nå, sier de nordiske foreldreorganisasjonene.

Nordisk komité, som består av lederne for foreldreorganisasjonene, vil følge opp dette kravet i de respektive landene og koordinere ytterligere tiltak.

Lærerne ønsker dialog

Helga Hjetland i Norsk Lærerlag støtter kravet om at hjem-skolesamarbeid bør tas inn i lærerutdanningen. Hun mener likevel at foreldrene formelt sett har nok innflytelse, men at det avhenger av at foreldrene engasjerer seg. Lærerorganisasjonene ønsker nå en dialog med FUG om temaet, og FUG-leder Hilde Sundve Jordheim har allerede vært i møte med organisasjonene for å synliggjøre FUGs skolepolitiske standpunkter.

Liten dialog mellom

Foreldre-utvalget for grunnskolen (FUG) startet i 1999 et treårig utviklingsprosjekt for å forbedre og utvikle videre hjem-skole-samarbeidet.

Det legges særlig vekt på å få til en bedre dialog mellom skole og hjem blant annet gjennom skoling av foreldrene.

Prosjektet gjennomføres i åtte kommuner i Oppland og Nordland. Det er Lødingen, Hadsel, Evenes og Narvik i Nordland og Lillehammer, Lom, Lunner og Vang i Oppland.

Hjem-skolesamarbeidet er ikke i samsvar med de nasjonale målene om at foreldrene skal ha medansvar i skolen og at samarbeidet skal bygge på likeverd og dialog. Slik konkluderer forsker Thomas Nordahl i den første evalueringsrapporten fra FUGs utviklingsprosjekt om hjem-skolesamarbeid som nå foreligger. Men rapporten forteller også om nye muligheter i hjem-skolesamarbeidet. Miljøet mellom foreldrene i en klasse har stor betydning når det gjelder dialog og medvirkning i skolen.

– Hjem-skolesamarbeidet bærer preg av mye og relevant informasjon, men lite dialog, drøftinger og medbestemmelse. Foreldrene får god informasjon om barnas faglige utvikling, men har liten eller ingen innflytelse på virksomheten i skolen. Dette samsvarer dårlig med de nasjonale målene om at skolen og foreldrene sammen skal bistå i barnas utvikling, og at samarbeidet mellom hjem og skole skal baseres på likeverd og gjensidighet. Resultatet er at den reelle makten ligger i skolen og hos lærerne, sier Thomas Nordahl.

Liv og lære – en utfordring

Samlet viser denne kartleggingsundersøkelsen at det er stor avstand mellom idealer og realiteter når det gjelder samarbeidet mellom skole og hjem.

Nordahl viser til Læreplanverket som legger vekt på at foreldrene har hovedansvaret for barnas oppdragelse, og at foreldrene gjennom informasjon og dialog skal ha medvirkning i skolen.

– Men disse intensjonene ser ikke ut til å bli realisert i praksis, sier Nordahl.

– Det er stor avstand mellom idealer og realiteter når det gjelder samarbeidet mellom skole og hjem, sier Thomas Nordahl, forsker ved NOVA.

Han understreker imidlertid samtidig at dette er svært ambisiøse mål for skolen, og at de kan være svært utfordrende å realisere sammen med alle andre mål og oppgaver i skoleverket.

Dialog mellom foreldre

Undersøkelsen viser at miljøet mellom foreldrene i klassen har klare sammenhenger med foreldrenes opplevelse av skolen. Foreldre som kjenner og snakker mye med andre foreldre og kjenner andre foreldres barn, er mer fornøyd med både informasjonen, dialogen og medvirkningen i skolen.

– Dette tyder på at et godt sosialt miljø mellom foreldrene innebærer større informasjonsflyt dem imellom når det gjelder skolen. Det kan også innebære at foreldre som er trygge på hverandre lettere vil stille lærerne spørsmål, komme

foreldre og lærere

med synspunkter og kanskje stå sterkere sammen som en felles foreldregruppe. Et sterkt miljø mellom foreldrene i en klasse kan også bidra til mer gjensidighet og likeverdighet i samarbeidet mellom skole og hjem, sier Thomas Nordahl.

Dårlig medvirkning gjennom formelt samarbeid

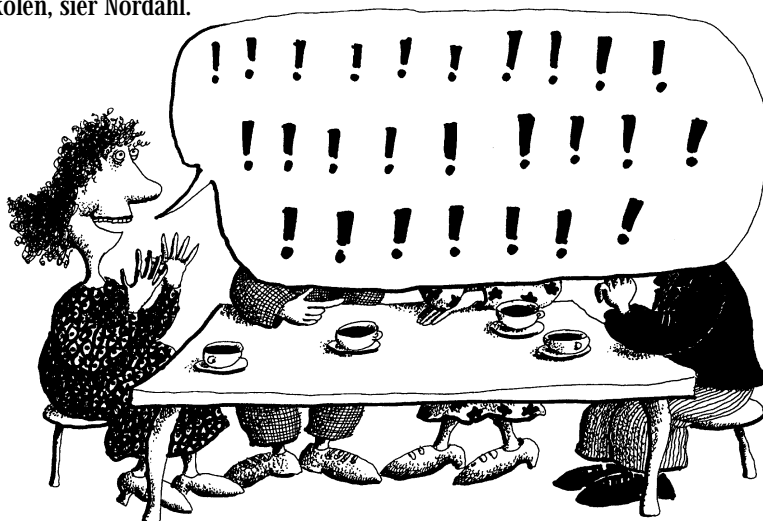
Når det gjelder det representative og formelle samarbeidet i samarbeidsutvalget, FAU og som klassekontakter, konkluderer imidlertid Nordahl med at disse organene i liten grad fungerer som fora for et reelt samarbeid mellom skole og hjem.

– Grunnen til dette er først og fremst at disse samarbeidsorganene ikke har reell innflytelse på skolens økonomi og pedagogiske virksomhet. De fungerer primært som informasjonskanaler og utfører i tillegg en del praktiske oppgaver i skolen, sier Nordahl.

Ungdomstrinnet

Undersøkelsen viser at samarbeidet mellom hjem og skole blir dårligere desto eldre elevene blir – og det er særlig ungdomstrinnet som kommer dårlig ut. Nordahl viser til en rekke rammefaktorer som kan ligge til grunn for dette. Nordahl mener imidlertid at selv om det er forståelig at den direkte oppfølging av barnas skolegang blir noe mindre når elevene begynner på ungdomsskolen, er det ikke dermed sagt at informasjonen, dialogen og medbestemmelsen hos foreldrene i forhold som angår skolen, skulle bli mindre. Nordahl mener det er særlig grunn til å ha fokus på samarbeidet mellom skole og hjem på ungdomstrinnet.

– Elevene på ungdomsskolen er i en utviklingsfase der det kan være svært viktig at foreldre og skole står sammen. Det krever et aktivt samarbeid, sier Nordahl.

Kartleggingsundersøkelsen er gjennomført som en spørreskjemaundersøkelse. Informantene har vært foreldre på 1., 5. og 8. klassetrinn, medlemmer i samarbeidsutvalg (SU) ved skolene, representanter for foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) og klassekontakter på 1., 5. og 8. klassetrinn.

Hensikten med kartleggingsundersøkelsen er primært å gi en tilbakemelding til FUGs utviklingsprosjekt om hva som kjenner tegner samarbeidet mellom skole og hjem i de åtte prosjektkommunene. Undersøkelsen er imidlertid av et slikt omfang og en slik representativitet at den også bør leses av andre med interesse for foreldremedvirkning i skolen. Rapporten fra kartleggingsundersøkelsen kan fås kjøpt fra:

NOVA
Munthesgate 29
P.b 3223 Elisenberg
0208 Oslo
Tlf. 22 54 12 00
Faks 22 54 12 01
Nettadresse:
www.osaf.no/nova
NOVA Rapport 8/00
Pris kr. 100,-

Formalisert hjem- skolesamarbeid i videregående skole?

KUF har overfor Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) ved flere anledninger gitt uttrykk for at det er behov for hjem-skolesamarbeid også i videregående skole. FUG stiller seg positive til tanken om å utvide målgruppen for sitt arbeid, men dette har store konsekvenser – arbeidsmessig og økonomisk.

FUG vil nå utarbeide et notat til departementet om saken med skisse til prosjekt om hjem-skolesamarbeid i videregående skole og overslag over konsekvenser når det gjelder bemanning og økonomiske rammer.

10.000 kroner til foreldrepris- vinneren i 2001

FUG har vedtatt å utvide «Foreldreprisen» til også å omfatte et pengebeløp. Fra og med 2001 vil prisvinneren motta kr. 10.000 i tillegg til det tradisjonelle tresnittet av kunstneren Einar Sigstad.

Prisbeløpet skal brukes til tiltak som bidrar til å styrke samarbeidet mellom hjem og skole, og/eller tiltak i arbeidet med å skape et bedre oppvekst- og læringsmiljø for barn og unge.

FUG med policydokument om foreldremedverknad i kvalitetsvurdering og -utvikling i skolen:

Meir innverknad til foreldra

Kvalitetskriterium for ein god skole har vore drøfta i FUG. No er det utarbeidd eit policydokument som skal vere retningsgivande for det vidare arbeid i Foreldreutvalet for grunnskolen. Målsettinga er auka foreldremedverknad på alle nivå i grunnskolesystemet.

Reform 97 set fokus på kor viktig det er å drive eit målretta og systematisk reform- og kvalitetsutviklingsarbeid på alle nivå i grunnskolen. Vi skal utvikle ein god og tidhøveleg skole innanfor rammene av opplæringslova, læreplanverket (L97/L97S) og forskriftene til lova, samtidig som grunnskolen betre skal tilpassast lokale og individuelle utviklingsbehov. Skolen skal opne seg mot lokalsamfunnet både for å auke tilfanget av lærestoff, vidareføre kulturarven og skape gode nettverk for å sikre barna og dei unge eit optimalt oppvekst- og læringsmiljø. Samarbeidet mellom heim og skole skal vidareutviklast, og det skal leggjast til rette for auka foreldremedverknad på alle nivå i grunnskolesystemet.

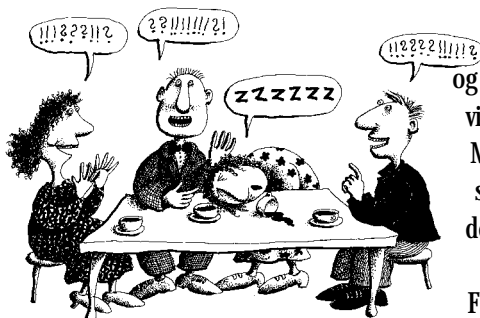
Arbeidet med kvalitetsutvikling er eit delt ansvar. Alle nivå i skoleverket er involverte i dette

arbeidet: skolar, kommunar, statens utdanningskontor, departementet, universitet og høgskolar, statlege kompetansesenter og Fagleg eining for PP-tenesta.

Foreldra skal vere med i arbeidet med å utvikle ein kvalitativt god skole for barna og dei unge.

Leiinga av skolen har ansvar for å leggje til rette for foreldremedverknad i kvalitetsutviklingsarbeidet på skolen.

Foreldra skal inviterast til aktiv deltaking i ulike prosessar, til dømes skal foreldre vere aktivt med i val av tema for utviklingsarbeid, val av metodar og vurderinga av resultatata. Samarbeidsutvalet, arbeidsutvalet i foreldrerådet og klassekontaktane må inviterast til deltaking i dette arbeidet. Det er av svært viktig at samarbeidspartane på desse tre nivåa for foreldremedverknad

har avklarte roller og oppgaver i planlegging, gjennomføring og oppfølging av kvalitetsutviklingsarbeidet på skolen.

Arbeidet med kvalitetsutvikling og vurdering skal ha klare mål, vere systematisk, ha realistiske rammer og omfang, ha konkrete tiltak og ei klar

ansvars- og rollefordeling, og alle involverte partar skal ha vilje til oppfølging av arbeidet. Målsetjinga med arbeidet er å skape ein kvalitativ god skole der elevane trivst og kan lære, og som foreldra har tillit til.

FUG har ei sentral rolle i arbeidet med å stimulere foreldre til å engasjere seg i skolen sitt kvalitetsutviklingsarbeid. I heile FUG-perioden 2000-2003 vil FUG på ulike måtar setje i gang tiltak som fører til aktivt foreldreengasjement for å auke kvaliteteten i skolen til barna.

FUGs kvalitetskriterium for ein god skole

- Han arbeider systematisk med kvalitetsutvikling og vurdering.
- Kvalitetsutvikling og vurdering er med og betrar opplæringstilbodet for elevane.
- Opplæringa er tilpassa føresetnadene til kvar enkelt elev.
- Han har eit læringsmiljø fritt for mobbing og krenkjande handlingar.
- Han tilfredsstiller krava til eit sunt inneklima og trygge omgivnader.
- Han gir elevane eit likeverdig opplæringstilbod.
- Det er samarbeid mellom personalet på skolen og foreldra om utvikling av læringsmiljøet.
- Elevane kjenner seg verdsette, trivst og er trygge.
- Elevane har sjølvtilitt og lærelyst, og opplever at dei meistrar skolekvardagen.
- Dei vaksne tek den faglege, sosiale og personlege veksten hos elevane på alvor.
- Samarbeidet mellom personalet og foreldra og elevane er prega av ei ope og ærleg innstilling og vilje til samtalar.
- Skolen har ei felles pedagogisk plattform.
- Lærarane har kunnskap om heim skolesamarbeid, fagleg kompetanse og er eigna for yrket.

Tettare samarbeid med SU-kontora

FUG har utarbeidd eit strateginotat der ein ønskjer samarbeid med Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet (KUF) og Statens utdanningskontorer for å synleggjere det felles ansvaret dei har for å få til eit meir formålstenleg samarbeid mellom heim og skole.

– Erfaring viser at SU-kontora og kommunane i ulik grad prioriterer området. Ved nokre SU-kontor er det til dømes fast praksis å arrangere samlingar for foreldretillitsvalde om heim-skolesamarbeid.

Når sentrale styringsdokument ikkje nemner heim-skolesamarbeid spesielt, vil det vere SU-kontor som ikkje arbeider med temaet. For år 2000 inngår heim-skolesamarbeid i KUFs strategi, m.a. i leiarutvikling og kvalitetsutvikling, men samarbeid mellom heim og skole er ikkje spesielt nemnt som eit eige satsingsområde, seier Hilde Sundve Jordheim.

I perioden 2001-2003 ønskjer FUG at det i alle fylke blir arrangert samlingar for foreldre, foreldretillitsvalde og tilsette i grunnskolen for å styrkje samarbeidet mellom heim og skole.

Lødingen barneskole:

Foreldrene aktive i fagplanarbeidet

Lødingen barneskole er en av prosjekt-skolene i FUGs treårige utviklingsprosjekt for å forbedre og utvikle videre hjem-skole-samarbeidet.

På Lødingen barneskole i Nordland er foreldrene aktivt med i fagplanarbeidet. I første omgang dreier det seg om foreldrene i første klasse, og planen er at foreldrene hver vår skal delta i planarbeidet for neste skoleår.

I direkte tilknytning til Lødingen kommunes deltakelse i FUGs utviklingsprosjekt har klassestyrer i første klasse, Marit Vikjord, invitert foreldrene til aktiv deltakelse i fagplanarbeidet.

Før sommerferien ble foreldrene innkalt til møte for å legge fagplaner og dermed de veiledende rammebetingelsene for neste skoleår.

Til Bladet Vesterålen forteller klassestyrer Marit Vikjord at det var en engasjert gruppe foreldre som møtte fram.

Foreldre og lærere gikk igjennom hovedmålsettinger og diskuterte hva

som er viktigst med undervisningen – også hvordan den bør legges opp.

Utgangspunktet var L 97 og neste års lærebøker. På dette grunnlaget ble fagplanen lagt for neste skoleår.

Foreldrene fikk frist på seg frem til skoleavslutningen før sommeren for å komme med innspill til den endelige planen.

Marit Vikjord forteller at de ønsker at et tilsvarende møte skal arrangeres hver vår.

Og intet er vel bedre som utgangspunkt for samarbeid.

Foreldreinformasjon fra skolekontoret

Skolekontoret i Lødingen har sitt eget informasjonsorgan som kommer tre til fire ganger i året. Det lille bladet inneholder omfattende informasjon om hva som skjer på barnehage- og skolefronten i Lødingen. FAU ved Lødingen barneskole og Lødingen ungdomsskole bidrar fast med stoff, og fremdriften i FUGs utviklingsprosjekt i kommunen får bred spalteplass i hvert nummer. «Ny oppvekst» er et informativt og populært organ blant foreldre og skolepersonell i kommunen. Et eksempel til etterfølgelse for andre. Ta kontakt med skolekontoret i Lødingen, telefon 76 98 66 23 – redaktøren heter Torstein Nilsen.

Norske barn kan påvirke i FN

Barne- og familiedepartementet (BFD) ønsker innspill fra barn og unge over hele landet i forbindelse til «FNs barnetoppmøte», en spesisalsesjon under FNs generalforsamling høsten 2001.

Synspunkter fra barn og unge over hele landet skal påvirke mandatet til norske myndigheter i forhandlingene om sluttokumentet fra barnetoppmøtet.

Landets kommuner har fått brev med utfordring til å engasjere barn og unge til å fremme synspunkter som norske myndigheter skal ha med seg i forhandlingene om sluttokumentet fra spesisalsesjonen.

Proessen skal også bidra til økt bevissthet i alle kommuner om FNs barnekonvensjon og barns rettigheter.

Foreldrene er med når planene legges i Lødingen:

Bestemmer hva ungene skal lære

Klassestøver Marit Vikjord og klassekontakt Terje Thomassen samler torsdag foreldre til elevene i 1. klasse for å legge fagplanene for neste skoleår. Det sjeldne samarbeidsprosjektet kom i stand som en direkte følge av at Lødingen kommune deltar med grunnskolene på tettstedet i samarbeidsprosjektet heivåskole.

Skolepris for beste gjennomføring av Internasjonal uke

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Utenriksdepartementet, lærerorganisasjonene, Kommunenes sentralforbund og Elevorganisasjonen inviterer i høst alle landets videregående skoler og grunnskoler med ungdomstrinn til å delta i en konkurranse om det beste opplegget for gjennomføring av Internasjonal uke. Skolene oppfordres til å rette fokus mot økt global forståelse og solidaritet.

– Regjeringen ønsker å bidra til at internasjonalt samarbeid og bistand innen utdanning settes sterkere på dagsordenen. Gjennom Operasjon Dagsverk og

Internasjonal uke ønsker vi å sette fokus på nord-sør problematikken og få økt engasjementet på skolen for internasjonale spørsmål og globalt solidaritetsarbeid, sier utdanningsminister Trond Giske.

For å oppmuntre skolene til å delta i Internasjonal uke, er det opprettet en pris på 50 000 kroner til den skolen som har det beste opplegget for gjennomføring av uken. Både ungdomsskoler og videregående skoler kan delta i konkurransen.

Statens utdanningskontor i hvert fylke har ytterligere informasjon til de skolene som ønsker å delta.

Nyttige hjelpemidler for tillitsvalgte foreldre

Skoleåret er godt i gang. Det er på sin plass å vise til FUGs materielloversikt på side 15 i Foreldrekontakten. Her finnes mye nyttig materiell for tillitsvalgte foreldre – og ikke minst nyvalgte klassekontakter:

- Kurs for klassekontakter og klassestyrere.
- Kurs for foreldre med barn i grunnskolen.
- Håndbok for foreldre i grunnskolen
- Overgangen fra barne- til ungdomsskole

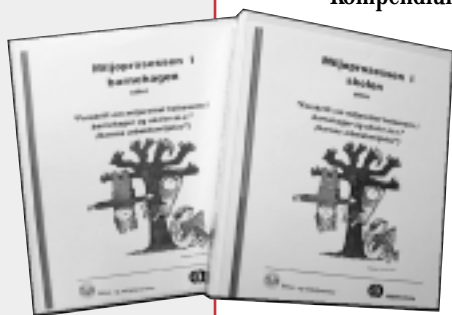
er noen av de titlene det kan være nyttig å merke seg. Se bestillingsliste side 15.

Nyttig verktøy for å bedre miljø og helse i barnehager og skoler

«Miljøprosessen i barnehagen og skolen» er et enkelt, målrettet verktøy til hjelp for styrer/rektor når det gjelder å følge opp sitt ansvar og sin del av jobben etter «Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.m.» Alt er oversiktlig samlet i en perm som har følgende innhold:

- Kompendium
- Kontrollskjema for de ulike paragrafer
- Kontrollskjema til internkontroll
- Kjekt å ha - kjekt å vite
- Huskeliste, kontakter, service m.m.

Sikker chat

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) har utarbeidet en plakat om hvordan barn bør forholde seg når de «chatter» på nettet.

Det er spennende å få nye venner ved å chatte på nettet, men det er ikke alle venner som er like morsomme.

Foreldreutvalget for grunnskolen oppfordrer foreldre til å kopiere plakaten på neste side og henge den opp der det står en PC.

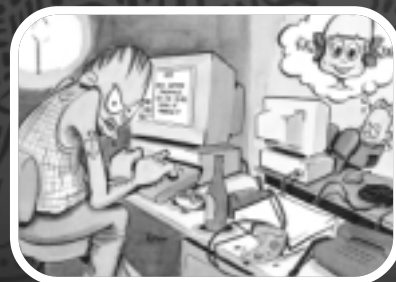
En større – mer fargerik utgave av plakaten kan fås ved henvendelse til: Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)
Boks 8005 Dep, 0030 Oslo
Tlf. 22 24 55 95 Faks 22 24 27 28

«Miljøprosessen i barnehagen og skolen» er utviklet av Helse- og miljøtjenester som er et operativt organ for Forum for miljø og helse (tidl. Teknisk Hygienisk Forum) og Miljøforvaltning. Forfatterteamet er meget tverrfaglig og spesialisert innen miljørettet helsevern. Det har medvirket i flere veiledere bl.a. for Barne- og familiedepartementet og Helsetilsynet.

Bestilling eller nærmere informasjon kan fås ved henvendelse til:
Helse- og miljøtjenester
Postboks 9374 Grønland, 0135 Oslo
Tlf. 22 00 16 40, Fax 22 00 16 45
E-post: h-miljo@online.no
Hjemmeside: www.hmt.as

SIKKER CHAT

Det er spennende å få nye venner ved å chatte på nettet, men det er ikke alle venner som er like morsomme.

Husk at du ikke kan se eller høre den personen du snakker med

Skriv ikke navnet, adressen eller telefonnummeret ditt

Ikke fortell hvilken skole du går på

Send ikke bilde av deg selv eller av vennene dine

La deg ikke overtale til å møte en fremmed

Hvis du likevel skal møte noen

..... så ta med mor, far eller en annen voksen

Hvis du er i tvil eller redd for noe du opplever på nettet, så snakk med en voksen om dette.

Du skal ikke svare på spørsmål du synes er rare, truende eller som handler om sex eller penger.

Husk at du alltid kan slå av maskinen.
Det er **DU** som bestemmer!

Foreldreaksjonen 2001:

Økonomisk løft for grunnskolen i neste stortingsperiode!

Dette må politikerne synliggjøre i sine parti-programmer:

- Foreldre er en viktig samarbeids-partner i skolen.
- Kommune-økonomien må styrkes for å sikre gode rammer for drift og utvikling av skoletilbudet.
- Alle elever skal ha et trygt og stimulerende oppvekst- og læringsmiljø.
- Alle elever skal ha faglig kvalifiserte lærere.
- Alle elever har rett til å gå på skole i nærmiljøet.
- Arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen må forseres.

Foreldre er utålmodige – svært utålmodige – og slik har det vært lenge. FUGs klart uttalte ønske er at grunnskolen må få et økonomisk løft i neste stortingsperiode. Nå legges det opp til en nasjonal foreldreaksjon.

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) får stadig tilsendt avisutklipp og rapporter som forteller om frusterte foreldre som er svært bekymret for konsekvenser av kutt i budsjettene på de enkelte skoler.

– Landets grunnskoler har ikke gode nok rammebetingelser for å utvikle en kvalitativt god skole for barn og unge. Svært mange kommuner har så dårlig økonomi at det går direkte ut over opplæringstilbudet, sier nestleder i FUG, Otto Kay Pettersen.

Pettersen kan vise til mange eksempler – nærliggende er hans egen hjem-kommune Kristiansand der bystyret før sommeren vedtok å pålegge grunnskolene i Kristiansand å kutte driftsbudsjettene med tilsammen 4,2 millioner kroner fra august og ut året. En del av de innsparte midlene skulle blant annet brukes til opprusting av de gamle skolene i kommunen.

Nestleder i FUG, Otto Kay Pettersen er utålmodig.

– Når det gjelder Kristiansand tolker vi det slik at det er elevene som må betale for opprusting av de gamle skolene, sier Pettersen.

– Generelt viser de tilbake-

meldingene vi stadig får at sentrale rettigheter som et likeverdig skoletilbud, tilpasset opplæring, gratis skole, en skole i nærmiljøet og et sunt og helsefremmende arbeidsmiljø ikke blir imøtekommet. Dette går direkte ut over barnas oppvekst- og læringsmiljø og bidrar til forringet kvalitet på skoletilbudet, sier Otto Kay Pettersen.

FUG-medlemmer har i vår og sommer hatt møte med flere av de politiske partiene på Stortinget der FUG ba partiene om å sikre kvalitet i skole- og oppvekstmiljø – likeledes synliggjøre sin skole- og familiepolitikk i parti-programmene.

– Målet må være å utvikle en skole som holder mål i forhold til opplæringslov, forskrifter og læreplanverk, og som elever, foreldre og samfunnet forøvrig kan ha tiltro til, sier Otto Kay Pettersen.

I forrige nummer av Foreldrekontakten var det en artikkel om foreldrebetaling i skolen. FUG mener at prinsippet om at den offentlige skolen skal være gratis, ikke overholdes. Foreldrekontakten har fått en reaksjon på artikkelen fra Peter Odd Jensen:

Foreldrebetaling i skolen – i tiden !

Aldri har Norges befolkning vært rikere økonomisk, på personlig kunnskap og tid til egen disposisjon.

At skolene ser seg nødt til å be foreldrene bidra økonomisk og på andre måter i skolearbeidet er et trekk i tiden som vi kan like eller ikke like, men så lenge det er en økonomisk realitet og i tillegg et privilegium bør vi være åpne for det ! Alternativet til å bidra er et dårligere tilbud til våre barn, eller langt høyere skatter - ingen av disse er ønskelige !

Jeg leser med undring innlegget i «Foreldre-kontakten» nr. 2/2000, der redaktøren forteller oss at det koster tretten tusen kroner året å ha tre barn et år i norsk skole. Dette er i følge redaktøren en uakseptabelt høy pris å betale for kvalitetsutdanning, der prinsippet må være at slik utdanning er gratis.

Denne ytringen kan bare karakteriseres som et populistisk og virkelighetsfjernt utbrudd som ikke tjener til annen nytte enn å skape splid og avstand mellom foreldre og barn på den ene siden, og skole og utdanningsbyråkratiet på den annen.

Her maner man frem et «fiendebilde» for å dekke over vår egen utilstrekkelighet og griskhet. Aldri har den jevne foreldre hatt mer tid og økonomisk styrke til å hjelpe sine barn til en innholdsrik og variert utdanning, enn i dag.

Det er et privilegium å ha barn,

likeledes å ha dem i en norsk skole, som er langt bedre enn det rykte denne artikkelen etter min mening søker å underbygge. Vi skal være glade for at vi får bidra og alle bør gjøre det, muligens etter evne, men dog alle bør bidra på sin måte.

Likegyldigheten og anonymiteten råder i dag i alt for stor grad blant foreldrene. Den store taushet senker seg som et jernteppe når det blir spurt om hjelp eller bistand i skolearbeidet, mens de samme ildsjelene drar lasset om og om igjen.

Min oppfordring til FUG må være å underbygge lysten til å delta i skolearbeidet, ta ansvar for egne barns utdanning og spille på lag med de som er satt til å forvalte offentlige midler til utdanning. Spre sannheten om at vi har råd, vi har tid og vi har lyst til å bidra.

Peter Odd Jensen

FAU repr. Hovseter Skole

Grunnskolen skal være gratis for alle barn og unge i dette landet. Dette er et udiskutabelt faktum og som med all tydelighet er slått fast i opplæringslovens § 2-1. Verken barn eller foreldre skal bli stigmatisert i grunnskolen fordi de ikke kan imøtekomme skolens krav om egenbetaling. Vi har alle rett til en gratis grunnskoleopplæring for våre barn, og det er politikernes plikt å sørge for at skolen får rammebetingelser som gir våre barn en kvalitativt god opplæring.

Deler av foreldregruppen i grunnskolen har økonomisk frihet til å betale forholdsvis høye egenandeler i skolen, men det er også en betydelig del av foreldrene som ikke har samme frihet. Grunnskolen skal gi et likeverdig opplæringstilbud uavhengig av elevenes og foreldrenes sosiale bakgrunn, kjønn, religion, etnisk tilhørighet eller funksjonsevne. Dette er et grunnleggende prinsipp som jeg håper vi ikke er i ferd med å forlate i den norske grunnskolen.

Hilde Sundve Jordheim, FUG-leder

*Brev
fra
leserne*

Foreldre-
kontakten
mottar gjerne
innlegg om
aktuelle skole-
politiske saker
eller
synspunkter på
temaer som tas
opp i bladet.
Send bidrag
skriftlig pr post
eller mail. Se
adresse bak på
bladet.

Innlegg må
være signert
med navn.

Tema: Samarbeids- utvalet (SU)

I dei fire nummera av Foreldre-kontakten som kjem ut i 2000, vil vi i kvart nummer ta for oss eit nivå der foreldra jobbar for heim-skole-samarbeid. Vi starta i nr. 1 med klasse-kontakten, nr. 2 med arbeids-utvalet i foreldre-rådet (FAU). I dette nummeret held vi fram med samarbeidsutvalet på skolen (SU) og avsluttar i nr. 4 med det kommunale foreldreutvalet (KFU).

Samarbeidsutvalet – rådgivande og kontaktskapande for alle i skolesamfunnet

Ved kvar skole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein representant for andre tilsette, to elevrepresentantar, to representantar for foreldrerådet og to representantar for kommunen der rektor er den eine.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen. Utvalet er eit rådgivande, kontaktskapande og samordnande ledd for alle partar i skolesamfunnet. Utvalet skal særleg arbeide for å fremje kontakten mellom skolen og lokalsamfunnet.

Samarbeidsutvalet kan til dømes uttale seg i saker som gjeld

- verksemds- og utviklingsplanar for skolen
- lokale læreplanar
- planar for *Skolens og elevenes valg* (jf. L 97)
- planar for samarbeidet mellom heimane og skolen
- forslag til budsjett
- disponering av undervisningstimetale ved skolen
- omfanget av den sosialpedagogiske tenesta
- fritidstiltak, m.a. lags- og studieverksemd som elevane ønskjer å drive
- skoleskyss
- trafikkforholda og korleis skolevegen skal bli trygg
- planar for ombygging, ominnreiing og vedlikehald av skoleanlegget
- verne- og helseiltak for elevane
- skolen si informasjonsverksemd
- organisering av og innhald i skolefritidsordningane
- prinsipp for val av bøker o.l. til skolebiblioteket

Kommunen kan gi samarbeidsutvalet rett til å ta avgjerder i desse eller andre saker. Samarbeidsutvalet skal ikkje behandle spørsmål som har med lønns- og arbeidsvilkår å gjere, eller ta avgjerder i saker om enkeltpersonar.

Det kan bli liten aktivitet i samarbeidsutvalet dersom ein berre sit og ventar på at det skal komme saker utanfrå. Alle foreldre/føresette kan vende seg til samarbeidsutvalet eller til arbeidsutvalet i foreldrerådet om det er ting dei vil ha teke opp.

Etter kommuneloven § 11 kan kommunen oppnemne eit anna styre for skolen

enn samarbeidsutvalet. Eit slikt styre skal ha minst to foreldrerepresentantar. Samarbeidsutvalet kan òg fungere som eit styre. Inga gruppe kan ha fleirtal åleine. Eit slikt styre blir ofte kalla driftsstyre.

Vil du vite meir om korleis foreldre kan få større innverknad i skolen, rår vi deg til å lese i «Handbok for foreldre i grunnskolen». Ho kan tingast hos FUG (sjå side 15). Stykkpris kr 45,-, 10 eks. kr 380,- og 50 eks. kr 1685,-. Ekspedisjonsgebyr kr 25,- og porto kjem i tillegg.

BESTILLING: FØLGENDE MATERIELL BESTILLES FRA:

FUG, Postboks 8119, DEP, 0032 OSLO

TLF. 22 24 75 63 FAKS: 22 24 75 90

Føredrekontakt 3/2000

E-post: bw@kuf.dep.no

Priser for:	Enkelt-eksemplær	Pakke à 10	Pakke à 50	Bestilling (antall)	
				bokmål	nyorsk
Aktuelle lover og forskrifter m.m	40	340	1500		
Barn med behov for særskilt tilrettelagt oppl.	55	465	2060		
Dialog – et spill til bruk på foreldremøter	100				
Dysleksi		50	200		
Eleveråds- og klasserådsarbeid	45	380	1685		
Familiegrupper	15	125	560		
Folkeskikk	15	125	560		
Foreldre, barn og data	15	125	560		
Foreldre som ressurs – Yrkesorient. i u.sk.	30	255	1125		
God oppvekst og forebygging i skolen	30	255	1125		
Hvordan få økt foreldreinnflytelse i skolen	15	125	560		
Håndbok for foreldre i grunnskolen	45	380	1685		
Klage og klagebehandling i grunnskolen	20	170	750		
Klasseforeldremøte	15	125	560		
Kommunale foreldreutvalg – et idéhefte	25	210	935		
Konfliktløsning i skoleverket	15	125	560		
Kurs for foreldre med barn i grunnskolen	55	465	2060		
Kurs for klassekont. og klassesytere	40	340	1500		
Lesekvarten (barnefritt)		50	200		
Lykken er en god skole	15	125	560		
Overgangen fra barne- til ungdomsskole	25	210	935		
Overgangen fra u.skole til videreg.skole	35	295	1310		
Skolestart	25	210	935		
Tilbud for skoleanlegg*	15	125	560		

Hefte/foreligger ikke på nynorsk	Enkelt-eksemplær	Pakke à 10	Pakke à 50	Bestilling (antall)	
				bokmål	nyorsk
Til deg som har barn i grunnskolen	15	125	560		
Vold – tiltak mot vold og mobbing	40	340	1500		
Vold på skjermen	40	340	1500		
VIDEOER:			Antall:		
Bli kjent	100				
Skolens innhold	100				
Ulike samarbeidsformer hjem/skole	100				
Skolemiljøet	100				
Elevenes og foreldrenes rettigheter	100				
ANNET:					
Idéark om ulike emner*	Gratis				
Temahefte om Reform 97	Gratis				
Materiell-katalogen	Gratis				
* Kopigrunnlag					

Ekspedisjon (kr 25,-)

+ porto kommer i tillegg

Bestillers navn (skriv tydelig):

Skole:

Adresse:

Vi tar forbehold om prisendring

*16 lysark (transparenter) om skoleanlegg - sort/hvitt kr 20,-

Farger kr 50,-

.....

Foreldrekontakten

Informasjon fra Foreldreutvalget
for grunnskolen

Adresse:

Postboks 8119, Dep., 0032 Oslo

Telefon sekretariatet:

Administrasjon/bestillinger:

Berit Welde 22 24 75 63

Kontorsjef:

Grete R. Reinemo 22 24 75 64

Rådgiver:

John R. Turner 22 24 75 60

Rådgiver:

Ingebjørg Johannessen 22 24 75 61

Telefax: 22 24 75 90

E-post: bw@kuf.dep.no

Redaktør/preprint:

Trine Suphammer

Boks 16, 1441 Drøbak

e-post: suphamme@online.no

Trykk: PDC Tangen, Aurskog

Opplag: 120 000

Foreldrekontakten deles ut til klassekontaktene, til FAU, til klassestyrere, til leder av samarbeidsutvalget og til rektor.

FUG på nettet:

fug.subnett.no

Skolen – ei reklamefri sone

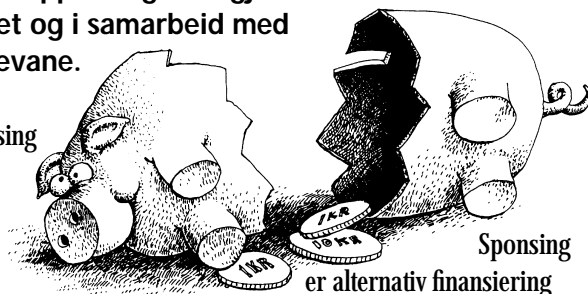
FUG er oppteke av at grunnskoleopplæringa er med og øver elevane opp til kritisk tenking når det gjeld reklame og kjøpepress. Opplæringa må gjennomførast i tråd med læreplanverket og i samarbeid med foreldra til elevane.

Reklame og sponing i skolen har vore diskutert i eit møte mellom Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet (KUF), Barne- og familiedepartementet (BFD), lærarorganisasjonane, elevorganisasjonane og FUG.

BFD har utnemnt «Nyborgutvalet» som skal formulere retningslinjer som motverkar reklamepress overfor barn og unge. Den første delrapporten er venta no i haust.

FUG har klagjort sine synspunkt i eit notat til KUF der ein mellom anna meiner det er viktig å skilje mellom omgrepa sponing og reklame.

FUG meiner reklame er målretta marknadsføring for å få dei unge til å kjøpe bestemte varer eller tenester.

Sponing er alternativ finansiering av verksemda på skolen.

FUG meiner det er viktig å skilje mellom sponing i grunnskolar og vidaregåande skolar, dvs. sponing i obligatorisk opplæring i motsetning til frivillig opplæring. Like eins må det skiljast mellom reklame retta mot elevar i grunnskolen og reklame retta mot elevar i vidaregåande skole. Elevar i vidaregåande skole er eldre og har i større grad evne til kritisk tenking når det gjeld budskapet i reklamen.

FUGs hovudkonklusjon er likevel at skolen i størst mogleg grad må vere ei reklamefri sone og at lovverket må innskjerpast for å redusere reklame- og kjøpepress retta mot barn og unge.